

**Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіка та міжнародних відносин
кафедра менеджменту**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Міжнародного
гуманітарного університету
доц. Громовенко К.В.

«30» вересня 2020 р.

Силабус

Назва курсу	Управління ефективністю діяльності підприємств та установ
Викладачі	д.е.н., проф. Гончарук Анатолій Григорович
Профайл викладачів	https://www.researchgate.net/profile/Anatoliy_Goncharuk https://publons.com/researcher/1749039/anatoliy-goncharuk/ https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=16241707900
Контактний тел.	715-36-28 (внутр. 2227)
E-mail:	vice-rector@mgu.edu.ua
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/course/view.php?id=1072
Консультації	Двічі на тиждень у каб. 106

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 1 від 26.08.2020 р.

Завідувач кафедри менеджменту доц. Деркач Т.В.

Перевірено:

Гарант освітньо-наукової програми проф. Гончарук А.Г.

Перевірено:

Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Погоджено:

Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Управління ефективністю діяльності підприємств та установ (УЕДПУ) – це вибіркова освітня компонента, що виконує важливе завдання із формування у здобувачів вищої освіти знань та навичок щодо оцінки, аналізу та управління ефективністю діяльності підприємств та установ.

Дисципліна УЕДПУ покликана забезпечити здобувачам такі фахові компетентності, як:

- ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління і адміністрування та/або дослідницької діяльності;
- ФК-2. Здатність до застосовування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та галузі управління і адміністрування;
- ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у галузі управління і адміністрування;
- ФК-4. Здатність розробляти методологію наукового дослідження у відповідній галузі управління і адміністрування.
- ФК-6. Здатність оцінювати ефективність і результативність впровадження нововведень (інновацій).

2. Мета та цілі курсу

Метою вивчення УЕДПУ – є підготовка здобувачів до здійснення оцінки, аналізу та управління ефективністю діяльності підприємств та установ та вирішення науково-практичних проблем у цьому напрямі менеджменту. Формування у здобувачів знань менеджменту ефективності, вмінь оцінювати, аналізувати та виявляти резерви підвищення ефективності, а також здатності вирішувати науково-практичні проблеми в управлінні ефективністю діяльності підприємств та установ є головними завданнями навчальної дисципліни.

3. Формат курсу

В межах курсу здобувачі вищої освіти вивчають теоретико-методологічні основи управління ефективністю діяльності підприємств та установ, ключові науково-практичні проблеми цього напрямку менеджменту та методи щодо їх вирішення. Вивчаючи курс, здобувачі окрім теоретичної підготовки, отримують практичні навички з оцінки і аналізу ефективності діяльності підприємств і установ та проведення досліджень за цим напрямом, готуючи індивідуальне та поточні завдання, приймаючи участь в обговоренні тем курсу.

4. Результати навчання

Дисципліна УЕДПУ покликана забезпечити здобувачам такі програмні результати навчання, як:

- ПРН-1. Знати та розуміти категоріальний апарат з предметної області досліджень;
- ПРН-2. Розуміти науково-практичний зміст та тенденції розвитку сучасного менеджменту;
- ПРН-7. Розробляти алгоритм реалізації ідеї проекту, оцінювати ефект від його реалізації;
- ПРН-9. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування;
- ПРН-12. Виявляти, аналізувати, протиставляти теоретичні та практичні дослідження різних науковців з предметної сфери наукового дослідження для обґрунтування власних висновків та пропозицій;
- ПРН-13. Здійснювати комплексний аналіз для оцінки сучасного стану предметної сфери наукового дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	16	16	88

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2022/2023	5,6	073 "Менеджмент"	3	В

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн-навчання на базі **Moodle**. Окрім того, під час вивчення курсу та виконання завдань здобувачі користуються спеціальним програмним забезпеченням (DEAFrontier), ресурсами інтернету, наукової бібліотеки та іншими ресурсами університету.

8. Політики курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне долучення здобувачів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє оволодінню ними компетентностями із оцінки, аналізу та управлінню ефективністю діяльності підприємств та установ. Особлива увага на заняттях приділяється збору та представленню даних, їх оцінці та аналізу, інтерпретації результатів досліджень та виробленню шляхів вирішення виявлених проблем, завдяки методам та інструментам менеджменту ефективності, загальнонауковим та статистичним методам досліджень, використанню загального та спеціального програмного забезпечення, аналізу літературних джерел, тощо. Індивідуальне завдання здобувачів, що обрали цей курс, враховує ту галузь економіки, яку вони досліджують згідно теми дисертаційного дослідження. Таким чином, дисципліна УЕДПУ надає можливість не тільки отримати здобувачам важливі знання та вміння з менеджменту ефективності, але й має практичне значення, що полягає у виконанні частини аналітичної роботи їх дисертаційних досліджень під час виконання індивідуального завдання.

9. Схема курсу

Тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Макс. оцінка
Тиж. 1. 2 акад. год.	Змістовний модуль I. Теоретико-методологічні основи ефективності діяльності підприємств та установ Тема 1: <u>Теоретичні основи ефективності як об'єкту управління</u> 1.1. Генезис і сутність ефективності в менеджменті 1.2. Типологія та концепції ефективності підприємств та установ 1.3. Фактори ефективності діяльності підприємств та установ	Лекція <i>F2F</i>	Презентація	13: с. 7-52 1, 9	Передивитись презентацію, 3 год Вибір тем індивідуальних завдань здобувачів.	2
Тиж. 2. 2 акад. год.	Тема 2: <u>Методологія вимірювання ефективності діяльності підприємств та установ</u> 2.1. Критерії ефективності в менеджменті 2.2. Традиційні методи вимірювання ефективності діяльності підприємств та установ 2.3. Комплексні вимірювачі ефективності діяльності підприємств та установ	Лекція <i>F2F</i>	Презентація	13: с. 53-72 1, 4, 8, 9, 21	Передивитись презентацію, 3 год	2
Тиж. 3. 2 акад. год.	Тема 2: <u>Методологія вимірювання ефективності діяльності підприємств та установ</u> Розгляд кейсів та практичних завдань із традиційних та комплексних методів вимірювання ефективності діяльності підприємств та установ	Практичне заняття <i>F2F</i>	Кейси, виконання завдань здобувачами	13: с. 53-72 1, 4, 8, 9, 21	Передивитись кейси, Виконання практичних завдань 8 год	4
Тиж. 4. 2 акад. год.	Тема 3: <u>Методи та інструменти оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємств та установ</u> 3.1. Основні підходи до оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємств та установ 3.2. Методи оцінки ефективності підприємства (установи) як одиниці, що приймає рішення	Лекція <i>F2F</i>	Презентація	13: с. 73-133 1, 4, 8, 9, 11, 14	Передивитись презентацію, 3 год	2

	3.3. Непараметричний аналіз середовища функціонування (DEA) 3.4. Параметричний аналіз ефективності діяльності підприємств та установ (COLS, SFA)					
Тиж. 5. 2 акад. год.	Тема 3: <u>Методи та інструменти оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємств та установ</u> Розгляд кейсів та практичних завдань із застосування непараметричного аналізу ефективності (DEA) за обраною здобувачем галуззю економіки	Практичне заняття <i>F2F</i>	Кейси, виконання завдань здобувачами	13: с. 73-133 1, 4, 8, 9, 11, 14, 22, 23	Передивитись кейси, Виконання практичних завдань <i>8 год</i> Підготовка індивідуального завдання	8
Тиж. 6. 2 акад. год.	Тема 3: <u>Методи та інструменти оцінки та аналізу ефективності діяльності підприємств та установ</u> Розгляд кейсів та практичних завдань із застосування методів параметричного аналізу ефективності (COLS, SFA) за обраною здобувачем галуззю економіки	Практичне заняття <i>F2F</i>	Кейси, виконання завдань здобувачами	13: с. 73-133 1, 4, 8, 9, 11, 14, 22	Передивитись кейси, Виконання практичних завдань <i>8 год</i> Підготовка індивідуального завдання	8
Тиж. 7. 2 акад. год.	Тема 4: <u>Методи оцінки ефективності проектів та нововведень</u> 3.1. Статичні та динамічні критерії оцінки ефективності проектів. Дисконтування 3.2. Сучасні методи оцінки ефективності нововведень 3.3. Фінансова та нефінансова оцінка ефективності інноваційних проектів	Лекція <i>F2F</i>	Презентація	17, 18, 20	Передивитись презентацію, <i>3 год</i> Підготовка індивідуального завдання	2
Тиж. 8. 2 акад. год.	Тема 4: <u>Методи оцінки ефективності проектів та нововведень</u> Розгляд кейсів та практичних завдань щодо оцінки ефективності проектів та інновацій	Практичне заняття <i>F2F</i>	Кейси, виконання завдань здобувачами	17, 18, 20	Передивитись кейси, Виконання практичних завдань <i>8 год</i> Підготовка індивідуального завдання	6

Тиж.1 2 акад. год.	Змістовний модуль II. Методологія менеджменту ефективності Тема 5: <u>Методи управління ефективністю діяльності підприємств та установ</u> 5.1. Сучасні концепції управління ефективністю діяльності підприємства 5.2. Метод збалансованої системи показників 5.3. Ключові індикатори ефективності (KPI) 5.4. Метод цільового управління	Лекція F2F	Презентація	13: с. 134-147 2, 3, 5, 6, 14	Передивитись презентацію, 3 год Підготовка індивідуального завдання	2
Тиж.2 2 акад. год.	Тема 5: <u>Методи управління ефективністю діяльності підприємств та установ</u> 5.5. Метод повного управління продуктивністю 5.6. Процесно-орієнтоване управління 5.7. Концепція економічної доданої вартості 5.8. Бенчмаркінг як метод управління ефективністю	Лекція F2F	Презентація	13: с. 148-177 2, 3, 5, 6, 14, 16	Передивитись презентацію, 3 год Підготовка індивідуального завдання	2
Тиж.3 2 акад. год.	Тема 5: <u>Методи управління ефективністю діяльності підприємств та установ</u> Розгляд кейсів щодо методів та концепцій управління ефективністю	Практичне заняття F2F	Кейси, відповіді здобувачів	13: с. 134-177 2, 3, 5, 6, 14, 16	Передивитись кейси, 8 год Підготовка індивідуального завдання	8
Тиж.4 2 акад. год.	Тема 6: <u>Методи підвищення ефективності діяльності підприємств та установ</u> 6.1. Концепція гнучкого виробництва «Лін» 6.2. Система безперервного вдосконалення Кайзен 6.3. Система загального догляду за обладнанням 6.4. Обслуговування, засноване на надійності 6.5. Система «Шести сигм» 6.6. Управління ланцюгами поставок 6.7. Метод аналізу основної причини	Лекція F2F	Презентація	13: с. 178-202 2, 3, 5, 6, 7, 14	Передивитись презентацію, 3 год Підготовка індивідуального завдання	2
Тиж.5 2 акад. год.	Тема 6: <u>Методи підвищення ефективності діяльності підприємств та установ</u> Розгляд кейсів щодо методів підвищення ефективності діяльності підприємств та установ	Практичне заняття F2F	Кейси, відповіді здобувачів	13: с. 178-202 2, 3, 5, 6, 7, 14	Передивитись кейси, 8 год Підготовка індивідуального завдання	6

Тиж.6 2 акад. год.	Тема 6: <u>Методи підвищення ефективності діяльності підприємств та установ</u> Розгляд кейсів щодо методів підвищення ефективності діяльності підприємств та установ	Практичне заняття <i>F2F</i>	Кейси, відповіді здобувачів	13: с. 178-202 2, 3, 5, 6, 7, 14	Передивитись кейси, <i>8 год</i> Підготовка індивідуального завдання	6
Тиж.7 2 акад. год.	Тема 7: <u>Механізми управління ефективністю діяльності підприємств та установ</u> 8.1. Організаційно-економічні механізми управління ефективністю 8.2. Мотиваційні механізми управління ефективністю діяльності підприємств та установ 8.3. Огляд останніх досліджень	Лекція <i>F2F</i>	Презентація	13: с. 203-249 7, 14, 15, 19	Передивитись презентацію, Літературний огляд <i>3 год</i> Підготовка індивідуального завдання	2
Тиж.8 2 акад. год.	Тема 7: <u>Механізми управління ефективністю діяльності підприємств та установ</u> Пошук та аналіз релевантної літератури за темою дисертаційного дослідження та моделювання відповідних механізмів управління	Практичне заняття <i>F2F</i>	Повнотекстові та бібліографічні бази	13: с. 203-249 7, 14, 15, 19	Літературний огляд, Виконання науково-практичних завдань <i>8 год</i> Підготовка індивідуального завдання	8
Тиж. 9. 2 акад. год.	Проведення презентації (захисту) індивідуальної роботи та залікового контролю	Підсумкове заняття <i>F2F</i>				30

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам з навчальної дисципліни **УЕДПУ**, є сумою балів за виконання індивідуального завдання, та виконання практичних завдань та активність під час обговорення поточних тем на заняттях. У разі не набрання достатньої кількості балів для отримання позитивної оцінки, здобувач має можливість отримати додаткові бали під час заліку. Впродовж курсу здобувач за виконання індивідуального завдання отримує до 30 балів, за виконання практичних завдань та активну роботу на заняттях – до 70 балів (на лекційних – до 16 балів, на практичних – до 54 балів). Складання заліку дає можливість отримати додатково до 50 балів.

Здобувач має підготувати протягом вивчення курсу індивідуальне завдання у вигляді галузевого аналізу ефективності з відповідними висновками та пропозиціями щодо підвищення ефективності окремих підприємств та установ з презентацією (захистом) під час підсумкового заняття.

Змістовний модуль I. Теоретико-методологічні основи ефективності діяльності підприємств та установ (34 балів)

Критерії оцінювання активності на заняттях (34 балів)

Підняття цікавих питань для обговорення – 4

Точність відповіді на поставлені питання – 20

Правдивість та точність подання додаткових фактів за предметом обговорення – 10

Змістовний модуль II. Методологія менеджменту ефективності (36 балів)

Критерії оцінювання активності на заняттях (36 балів)

Підняття цікавих питань для обговорення – 6

Точність відповіді на поставлені питання – 20

Правдивість та точність подання додаткових фактів за предметом обговорення – 10

Індивідуальне завдання (30 балів)

Критерії оцінювання доповіді (30 балів)

Якість презентації (доповіді) – 5

Точність відповідей на запитання – 10

Повнота відповідей на запитання – 5

Якість оформлення роботи – 10

Залік (50 балів)

В залік входять питання за усіма 7 темами курсу, які поділені на два блоки відповідно до змістовних модулів дисципліни.

Критерії оцінювання на заліку (50 балів)

Точність відповідей на запитання – 20

Повнота відповідей на запитання – 20

Якість оформлення залікової роботи – 10

11. Рекомендована література

1. An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis / T. Coelli, D.S. Prasada Rao, C.J. O'Donnel, G.E. Battese. – New York: Springer, 2017. – 349 p.
2. Armstrong M. Performance Management: Key Strategies and Practical Guidelines / M. Armstrong. – London: Kogan Page, 2016. – 192 p.
3. Bititci U. S. Towards a Theoretical Foundation for Performance Measurement and Management // International Journal of Management Reviews. – 2018. – Vol. 20. – №. 3. – С. 653-660.
4. Bourne M. Performance measurement and management: a system of systems perspective // International Journal of Production Research. – 2018. – Vol. 56. – №. 8. – С. 2788-2799.
5. Cardy R. L. Performance Management: Concepts, Skills, and Exercises / R. L. Cardy. – New York: M.E. Sharpe, 2016. – 208 p.

6. Daniels A.C., Bailey J.S. Performance management: Changing behavior that drives organizational effectiveness. – Performance Management Publications: Atlanta, 2018. – 344 p.
7. Do T. T., Mai N. K. High-performance organization: a literature review // Journal of Strategy and Management. – 2020. – Vol. 13 No. 2. – P. 297-309.
8. Goncharuk A. G. Measuring enterprise performance to achieve managerial goals // Journal of Applied Management and Investments. – 2014. – Vol. 3 No. 1. – P. 8-14.
9. Neely A. Business performance measurement: Theory and Practice. – Cambridge: Cambridge university press, 2019. – 380 p.
10. Бутенко А.И. Управление предпринимательством: критерии эффективности / А.И. Бутенко, И.Н. Сараева. – О.: Феникс, 2004. – 364 с.
11. Гончарук А.Г. Методические положения по проведению оценки и анализа эффективности промышленного производства: [науч.-метод. пособ.] / А.Г. Гончарук. — Одесса: Астропринт, 2009. — 100 с.
12. Гончарук А.Г. Методологические основы оценки и управления эффективностью предприятия: [монография] / А.Г. Гончарук. – Одесса: Астропринт, 2008. – 288 с.
13. Гончарук А.Г. Управление эффективностью деятельности предприятия: Учебник / А.Г. Гончарук. – Одесса: Астропринт, 2012. – 260 с.
14. Гончарук А.Г. Формування механізму управління ефективністю підприємства (на прикладі харчової промисловості): автореф. дис.... д-ра екон. наук: 08.00.04 / А. Г. Гончарук; Ін-т пробл. ринку та екон.-еколог. дослідж. НАН України. – Одеса, 2010. – 37 с.
15. Грузнов И.И. Эффективные организационно-экономические механизмы управления (теория и практика) / И.И. Грузнов. – Одесса: Полиграф, 2009. – 528 с.
16. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : [монографія] / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш. – К. : Логос, 2013. – 204 с.
17. Зайцев О.В. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти (Частина 1) / О.В. Зайцев // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2019. – № 1. – С. 99-110.
18. Зайцев О.В. Розвиток моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти (Частина 2) / О.В. Зайцев // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2019. – № 2. – С. 115–120.
19. Лазарева Н. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємства // Науковий вісник ОНЕУ. – 2015. – № 1 (221). – С. 65-77.
20. Паранюк Я. Моделювання процедур оцінки ефективності інноваційних проектів в умовах ризику на невизначеності / Я. Паранюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2018. – Вип. 1. – С. 106-114.
21. Пономаренко В. С. Методологія комплексного оцінювання ефективності розвитку підприємств : монографія / В. С. Пономаренко, І. В. Гончарова ; за заг. ред. докт. екон. наук, проф. В.С. Пономаренка. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 404 с.

Інтернет-ресурси

22. Бази даних, Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України, Київ, Україна. Link: <https://smida.gov.ua/db>
23. DEA Frontier, DEA Software, Worcester, USA. Link: <http://www.deafrontier.net>
24. PMA – Performance Measurement Association, Cambridge, UK. Link: <https://www.pmaconference.co.uk>